

T.C.  
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI  
STRATEğI GELİşTİRME BAşKANLIğI  
TARIMSAL YATIRIMCI DANIşMA OFİSİ



---

**ERZURUM**  
**TARIMSAL**  
**YATIRIM REHBERİ**

# İÇİNDEKİLER

## TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

BİTKİSEL ÜRETİM

HAYVAN VARLIĞI

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ

## TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ

ERZURUM'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

ERZURUM'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

## TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2016-2020)

HAYVANCILIK YATIRIMLARI DESTEKLERİ

IPARD KAPSAMINDA VERİLEN AB HİBE DESTEKLERİ

TARIMSAL KREDİLER

ORKÖY DESTEKLERİ

YATIRIM TEŞVİKLERİ

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

HAVZA BAZLI DESTEKLENEN ÜRÜNLER

## İletişim Bilgileri

# TARIMSAL YAPI



## GENEL BİLGİLER

İl Nüfusu (2019)	: 762.062 Kişi
Toplam tarım alanı	: 3.472.103 da
ÇKS'ye kayıtlı Çiftçi Sayısı (2019)	: 33.162 Kişi
ÇKS'ye kayıtlı Arazi Varlığı (2019)	: 2.852.172 da

## TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

	2002		2018		2019	
	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)	Üretim Alanı(ha)	Üretim Miktarı(ton)
Meyve	12.160	14.429	16.272	19.759	17.120	19.973
Sebze	18.160	27.001	9.630	28.779	9.976	30.703
Tarla	3.307.210	687.696	1.577.040	430.909	1.555.406	431.071

Kaynak: TÜİK

**NOT:** Tarla Bitkileri Toplamına Dahil Olmayanlar(Şeker Kamışı, Burçak (Yeşil Ot), Yonca (Yeşil Ot), Korunga (Yeşil Ot), Üçgül (Yeşil Ot), Yulaf (Yeşil Ot), Sorgum (Yeşil Ot), Triticale (Yeşil Ot), Mürdümük (Yeşil Ot), Mısır (Hasıl), Mısır (Silajlık), Yem Şalgamı, Buğday (Yeşil Ot), Arpa (Yeşil Ot), Çavdar (Yeşil Ot), Fiğ (Diğer) (Yeşil Ot), Bezelye (Yemlik) (Yeşil Ot), İtalyan çimi, Fiğ (Adi) (Yeşil Ot), Fiğ (Macar) (Yeşil Ot), Pamuk (Lif), Pamuk Tohumu (Çiğit))

# BİTKİSEL ÜRETİM

## 2019 TARLA ÜRÜNLERİ VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Buğday	19.000.000	167.796	0,88%
Şekerpancarı	18.085.528	95.432	0,53%
Patates (Diğer)	4.979.824	88.725	1,78%
Arpa	7.600.000	55.056	0,72%
Çavdar	310.000	13.302	4,29%
<b>Genel Toplam</b>	<b>63.835.101</b>	<b>431.071</b>	<b>0,68%</b>

## 2019 MEYVE ÜRETİM VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Elma	3.618.752	4.927	0,14%
Dut	69.317	4.907	7,08%
Ceviz	225.000	2.892	1,29%
Armut	530.723	1.533	0,29%
Kayısı	846.606	1.116	0,13%
<b>Genel Toplam</b>	<b>22.335.132</b>	<b>19.973</b>	<b>0,09%</b>

## 2019 SEBZE ÜRETİM VERİLERİ

Ürün Adı	Türkiye Üretimi (Ton)	İl Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimi İçindeki Payı
Lahana	819.667	10.069	1,23%
Hıyar	1.916.645	6.410	0,33%
Domates	12.841.990	5.703	0,04%
Fasulye (Taze)	596.074	3.445	0,58%
Soğan (Taze)	142.257	1.042	0,73%
<b>Genel Toplam</b>	<b>31.089.644</b>	<b>30.703</b>	<b>0,10%</b>

## HAYVAN VARLIĞI (BAŞ)

Tür	İrk	2002	2018	2019	
Erzurum	Sığır	Kültür	17.627	143.351	151.697
		Melez	193.290	585.539	636.463
		Yerli (Sığır)	345.170	38.222	37.565
	Sığır Toplam		556.087	767.112	825.725
	Manda		2.308	1.885	2.081
	Koyun	Merinos	482		135
		Yerli (Koyun)	747.375	649.716	689.023
	Koyun Toplam		747.857	649.716	689.158
	Keçi	Kıl	82.421	97.017	92.536
	Toplam		1.388.673	1.515.730	1.609.500

# TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ İŞLETME SAYISI

KONU	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	35
Et ve Et Ürünleri	5
Su Ürünleri İşleme	
Meyve-Sebze işleme- paketleme	5
Hububat ve Bakliyat Üretimi	10
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	5
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	18
Tuz Paketleme	1
Tahin Helva, Pekmez Üretimi	21
Fermente ve salamura ürün üretimi	
Pastacılık Ürünleri Üretimi	78
Şeker Paketleme	14
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler (Kahve ve Kahve Ürünleri)	1
Un üretimi	6
Unlu mamuller üretimi	65
Bağırsak İşleme Tesisi	1

KONU	SAYI
Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	214
Makarna ve İrmik Üretimi	
Yumurta Paketleme	15
Dondurulmuş Gıda(mantı)	7
Hazır Yemek, Tabldot Yemek	20
Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos vb	
Kuruyemiş ve Çerezler	17
Baharat İşleme - Gıda ile Temas Eden Maddeler	5
Alkolsüz İçecekler	1
Alkollü İçecekler	
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	27
Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	
Yem(Fabrika ve satış yeri)	244
Diğer (Yeniden ambalajlama ve gıda ambalajlama)	10
Kanatlı Parçalama Tesisi	3



# TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ



# ERZURUM'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1. Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Erzurum ili, Kafkaslar ve İran üzerinden Rusya ve Orta Asya'ya açılan, Doğu Karadeniz limanlarını (Trabzon, Rize, Hopa limanları) Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine bağlayan yolların kesiştiği bir ticari kavşakta yer almaktadır. Kara, hava ve demiryolu gibi ulaşım unsurları gelişmiştir.
2. Erzurum ilinde birbirinden farklılık arz eden 3 tarım havzasını (Çoruh-Karasu, Aras-Van Gölü havzaları) içermektedir. Erzurum il sınırları içerisinde iklim, bitki örtüsü, yağış rejimi, toprak yapısı gibi özellikleri ile birbirinden farklılık arz eden bu üç havza ilin üretim deseninin çeşitliliği konusunda avantaj oluşturmaktadır. Bu da aynı il içerisinde hayvancılık, tarla ziraatı ve meyvecilik konularını mümkün kılmaktadır
3. Tarım, gıda ve hayvancılık konularında oldukça iyi düzeyde bilgi ve deneyim sahibi olan Ziraat Fakültesi, Veteriner Fakültesi ve Su Ürünleri Fakültesi gibi pek çok fakülteyi bünyesinde barındıran köklü bir üniversite olan Atatürk Üniversitesi ile 2010 yılı itibariyle kurulan Erzurum Teknik Üniversitesi bilginin kaynağından temini hususunda önem arz etmektedir.
4. İlde tarımsal yatırımlara dönük hibe ve düşük faizli kredi olanakları sağlanmaktadır. Bakanlığımız İl Müdürlüğü ile TKDK kurumu ve Kalkınma Bakanlığına bağlı ajans (KUDAKA) ayrıca Ziraat Bankası Bölge Müdürlüğü ve KOSGEB tarafından düşük faizli kredi imkanları sağlanmaktadır.
5. İlde 63 kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin temsili ile tarım konseyi oluşturulmuştur. Konsey ilin tarımla ilgili sorun ve önceliklerini tespit edip proje ve çözüm önerileri hazırlayarak ilgili kurum ve kuruluşlarla üreticiler için vizyon oluşturmaktadır. Erzurum İli genç, eğitilmiş ve yeterli iş gücü olanaklarına sahiptir.

6. Yatırım için gerekli arsa ve arazi gibi taşınmazlar, büyüklük açısından elverişli ve kiralama veya satış bedelleri özellikle sanayileşmiş illere ve arazi büyüklüğü bakımından sınırlı illere göre oldukça avantajlıdır.
7. Türkiye'nin 4. büyük ili olan Erzurum İli; yüzölçümü ve mera alanlarının genişliğinin yanı sıra, gerek meraların ülkemizin diğer bölgelerine oranla daha az tahrip olması ve çok fazla kimyasal kirliliğe maruz kalmamış olması gibi önemli avantajlara da sahip olup arıcılık açısından da önem arz eden zengin florası dikkat çekicidir. Yem bitkileri ekilişinin tarla bitkilerine oranı Ülkemizde %10'larda iken İlimizde %34'dir. 2002 yılında yaklaşık 22.751 hektar olan yem bitkisi ekim alanlarının 2019 yılı rakamlarına göre yaklaşık 80.600 hektara yükselmesi bölgede yem bitkisi ekimine olan ilginin arttığını göstermektedir. Bu durum bölgedeki hayvansal üretimin gelişmesine katkı sağlayacak önemli bir girdinin karşılanması açısından kayda değer bir kaynak sağlamaktadır.
8. Kültür balıkçılığı açısından değerlendirilebilecek akarsu gibi yerüstü su kaynakları mevcuttur. Ayrıca il, termal kaynaklar açısından da oldukça zengindir. Termal kaynaklar seracılık ve tarımsal yapılar için uygun potansiyele sahiptir.
9. Hayvancılık sektöründe önde gelen illerden olan Erzurum, hayvan varlığı açısından zengin olmakla birlikte, bunun üzerinde potansiyele de sahiptir.
10. İl, organik tarım potansiyeline sahiptir. Kimyasal gübre ve ilaç kullanımının asgari düzeyde olması hatta bazı bölgelerde hiç olmaması toprakların ve doğanın korunmasında ve bu da organik tarım açısından avantaj sağlamaktadır. Bunun yanı sıra organik hayvancılık açısından da büyük önem arz etmektedir.

## ERZURUM'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
<b>Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık</b>	İlin mera varlığı (15.929.630 da çayır-mera), kalitesi ve yem bitkisi (80.600 ha) üretimi göz önünde bulundurulduğunda mevcut hayvan varlığının çok daha üzerine potansiyeli vardır . Bunun yanı sıra yem bitkisi ekimi için geniş parsel alanları mevcuttur.
<b>Arıcılık</b>	Doğal bitki örtüsü ve çeşitliliği ile su kaynakları ve iklimi açısından arıcılık için önem arz etmektedir. Bitkisel üretimde kimyevi gübre ve ilaç kullanımının az oluşu organik arı ürünleri üretimi için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.
<b>Organik Tarım ve Hayvancılık</b>	Bölgede kimyasal gübre ve ilaç kullanımının çok az olması, Organik tarım açısından önem arz eden temiz toprak, hava ve su bakımından Erzurum'u avantajlı hale getirmektedir. Ayrıca, bu durum Organik ürüne geçişteki süreyi kısalttığından yatırımcıya ilave gelir artışı sağlamaktadır. Organik tarımın artması, organik hayvancılık için yatırım yapılmasına da fırsat verecektir. Böylece Organik tarım ve hayvancılık birbirini destekleyeceğinden sürdürülebilirlik sağlanacaktır.

## ERZURUM'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
<b>Balıkçılık</b>	İlde halihazırda yaklaşık 1.874 ton/yıl fiili üretim olmak üzere 2.174 proje kapasitesi mevcuttur. Bu sektörde gerek hammadde, gerekse yeni balık üretimine yönelik yatırım yapılabileceği gibi üretimi yapılan balıkların işlenmiş ürün haline getirerek pazara sunabilecek yatırımlar yapılabilecek durumdadır.
<b>Gıda ve Yem Üretimi</b>	Küçükbaş, büyükbaş hayvan ile arı kolonisi varlığı dikkate alındığında; et-süt işleme ve ambalajlama tesisleri yapımı için kaynak teşkil ederken, yoğun yem üretimi için hem talep hem de kaynak oluşturmaktadır.
<b>Kırsal Turizm</b>	Sanayi bölgelerinden uzak, kırsal turizm alanında değerlendirilebilecek pek çok köy, yayla vb. mevcut olmakla birlikte, İle bağlı Uzundere İlçesinde bulunan, yükseklikten dökülen ve dünyanın sayılı şelalelerinden olan Tortum şelalesi de bu kapsamda yatırım için önemli bir değerdir.

# TEŞVİK VE DESTEKLER



# **KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI (2016-2020)**

**UYGULAYICI KURUM:** TARIMVE ORMAN BAKANLIğI/ Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

## **1-EKONOMİK YATIRIMLAR**

**DESTEK KAPSAMI:** Bu Tebliğ, 1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak için kadın ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsar.

### **KİMLER BAŞVURABİLİR:**

Gerçek ve tüzel kişiler

- ✓ Hibeye esas proje tutarı alt limiti en az 50.000 Türk Lirası'dır.
- ✓ Proje bütçesi KDV (katma değer vergisi) hariç hazırlanır.

**NOT: Başvuru için çağrı döneminin takip edilmesi gerekmektedir. 13. çağrı dönemi başvuruları 14 Kasım 2019 tarihi itibariyle sona ermiştir.**

# 1-EKONOMİK YATIRIMLAR

YATIRIM KONULARI	YATIRIM TUTARI ÜST LİMİTİ (TL)	Destekleme Oranı
<b>Ekonomik yatırım konuları</b>		
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Yeni tesis <b>1.250.000</b>  Kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenileme ve/ veya modernizasyon <b>750.000</b>  Tamamlama <b>1.000.000</b>	<b>% 50</b>
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar (Büyükbaş, küçükbaş, hindi ve kaz yetiştiriciliği, su ürünleri ve kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırımları kapsar)		
Hayvansal ve bitkisel orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		
Yenilenebilir enerji kullanan yeni seraların yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Soğuk hava deposu yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Çelik silo yapımı (sadece yeni tesis yapımı)		
Yenilenebilir enerji üretim tesisleri		
<b>Kırsal ekonomik alt yapı yatırım konuları</b>		
1- Kırsal turizme yönelik niteliği yeni tesis olan yatırımlar (sadece yeni tesis yatırımları)	<b>500.000</b>	<b>% 50</b>
2- Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri,		
3- El sanatları ve katma değerli ürünler		
4- Bilişim sistemleri ve eğitimi yatırımları		



## 2-BİREYSEL SULAMA SİSTEMLERİNİN DESTEKLENMESİ

<b>DESTEK KAPSAMI</b>	1/1/2018 - 31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar
<b>KİMLER BAŞVURABİLİR</b>	Gerçek ve Tüzel Kişiler
<b>YATIRIM KONULARI</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Tamburlu sulama sistemi kurulması,</li><li>✓ Güneş enerjili sulama sistemi kurulması.</li></ul>
<b>YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Gerçek ve Tüzel kişiler için : Daha sonra belirlenecek</li><li>• Hibe Desteği Oranı : Daha sonra belirlenecek</li></ul>

**NOT: 1-**Uygulamaya ilişkin detaylar 07.12.2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2017/48)” yer almaktadır.

**NOT: 2-** Bu Tebliğ kapsamında yapılacak 2020 yılı başvuru zamanı ve süresi önümüzdeki günlerde açıklanacak olup [www.tarimorman.gov.tr](http://www.tarimorman.gov.tr) ve [www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT](http://www.tarimorman.gov.tr/SGB/TARYAT) adreslerini takip etmeniz gerekmektedir.

# HAYVANCILIK YATIRIMLARI DESTEKLERİ

## DÜVE ALIM DESTEĞİ

<b>DESTEK KAPSAMI</b>	En az 1 baş en fazla 10 baş düve (manda dahil) alımına, Bakanlıkça belirlenecek düve bedelinin %40'ı kadar destekleme ödemesi yapılır. (2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Kararı (2019/1691) kapsamında uygulanmaktadır.)
<b>KİMLER BAŞVURABİLİR</b>	Gerçek ve tüzel kişiler
<b>UYGULAMA İLLERİ</b>	81 il

## DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ

<b>DESTEK KAPSAMI</b>	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye, Bakanlık ilgili veri sistemine <b>en az 3 yıl kayıtlı aktif</b> sığır işletmesi olan gerçek ve tüzel kişi üreticilerin, bireysel veya bir arada yapacakları (tüzel kişilik ortaklıkları), <b>500 baş kapasiteye sahip</b> , projeli sütçü, etçi veya kombine saf ırk damızlık düve üretimi ve ticari gebe düve satışı için sağlık sertifikasına sahip yeni işletme kurulması veya mevcut işletmelerin kapasitelerinin 500 baş üzeri olacak şekilde artırılmasını kapsar.
<b>KİMLER BAŞVURABİLİR</b>	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye, TÜRKVET sistemine en az 3 yıl kayıtlı aktif sığır işletmesi olan gerçek veya tüzel yatırımcılar
<b>UYGULAMA İLLERİ</b>	Adana, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Aksaray, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Erzincan, Eskişehir, Erzurum, Isparta, İzmir, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kahramanmaraş, Kırklareli, Konya, Malatya, Osmaniye, Sivas, Trabzon, Yozgat, Van. (31 ilde uygulanmaktadır.)
<b>YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI</b>	<b>İNŞAAT</b> Yeni inşaat yapımı, rehabilitasyon ve kapasite artırımı, %50 <b>HAYVAN ALIMI</b> Damızlık dişi buzağı alımı %50 <b>MAKİNE ALET-EKİPMAN ALIMI</b> %50 Yem Karma makinesi ve Gübre Sıyırıcı

**NOT:** 2020 yılında devam eden iller **Erzincan, Diyarbakır, Isparta, Karaman, Kırklareli, Trabzon** olup yeni müracaat alınmamaktadır. Diğer illerde projeler tamamlanmıştır.

# IPARD KAPSAMINDA VERİLEN AB HİBE DESTEKLERİ

UYGULAYICI KURUM: TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (TKDK)

TEDBİR ADI	SEKTÖR	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI
<b>Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar (101)</b>	<b>101-1</b>	Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	<b>%50-70</b> Tüzel kişiler için kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının % 50'sidir. Gerçek kişiler için kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının %55'idir.
	<b>101-2</b>	Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişilikler için kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının %60'ıdır.
	<b>101-3</b>	Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler	Destek kararı alındığı tarihte, başvuru sahibinin (başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, başvuru sahibi üretici örgütü veya hakim ortağı üretici örgütü olan tüzel kişilik ise temsil ve ilzama yetkili kişi/ kişiler) 40 yaşın altında olması durumunda destek oranı %5 artacaktır.
	<b>101-4</b>	Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler	Yatırım, IPARD programı Bölüm 8.1'de tanımlanan şekilde dağlık bir alanda yapılıyor ise destek oranı %5 artacaktır.

Her bir yatırım için uygun harcamaların toplam değeri:

- Süt, et ve yumurta sektörleri için en az **5.000** Avro en fazla **500.000** Avro,
- Broyler ve hindi sektörleri için en az **5.000** Avro en fazla **250.000** Avro,
- Kaz sektörü için en az **5.000** Avro en fazla **125.000** Avrodur.

<b>TEDBİR ADI</b>	<b>SEKTÖR</b>	<b>SEKTÖR ADI</b>	<b>DESTEK ORANI</b>
<b>Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar (103)</b>	<b>103-1</b>	Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	<b>%40-50</b>  Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için <b>%50</b> Gerçek ve tüzel kişiler için <b>%40</b>
	<b>103-2</b>	Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	<b>103-3</b>	Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	<b>103-4</b>	Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	<b>103-5</b>	Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	

Her bir yatırım için uygun harcamaların toplam değeri:

- Süt (peynir altı suyu dâhil) ve et sektörleri için en az **30.000** Avro ve en fazla **3.000.000** Avro,
- Süt toplama merkezleri için en az **30.000** Avro ve en fazla **1.000.000** Avro,
- Meyve ve sebze sektörü için en az **30.000** Avro ve **1.250.000** Avro,
- Su ürünleri sektörü için en az **30.000** Avro ve en fazla **1.500.000** Avro.

TEDBİR ADI	SEKTÖR	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme (302)	302-1	Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması	<b>%65</b> (Ağrı, Ardahan, Balıkesir, Çankırı, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Hatay, Isparta, Karaman, Kars, Mersin, Muş, Tokat ve Yozgat)
	302-2	Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması	<b>%55</b> (Afyonkarahisar, Amasya, Aksaray, Ankara, Aydın, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Elazığ, Giresun, Kahramanmaraş, Kastamonu, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Nevşehir, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Sivas, Trabzon, Uşak, Van)
	302-3	Zanaatkarlık ve yerel ürün işletmeleri	
	302-4	Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri	
	302-5	Su ürünleri yetiştiriciliği	
	302-6	Makine Parkları	
	302-7	Yenilenebilir enerji yatırımları	<b>%65</b> Tüm illerde, başvuru sahibi bir üretici örgütü veya üretici örgütünün hâkim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu bir tüzel kişilik ise

Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti en az **5.000** Avro en fazla **500.000** Avrodur.

## **TEDBİR ADI: LEADER YAKLAŞIMI YEREL KALKINMA STRATEJİLERİNİN UYGULANMASI TEDBİRİ**

### **(202)**

#### **DESTEK KAPSAMI:**

Destek, Yerel Eylem Gruplarına (YEG) verilecektir. Yerel Eylem Grubu (YEG), kırsal toplulukların kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla, ilgili kanun hükümlerine uygun olarak kurulmuş derneklerdir. Destek oranı (kamu katkısı), toplam uygun harcamaların %100'ünü karşılayacaktır ve bunun %90'ı AB katkısı, %10'u TC katkısı olacaktır. Destek miktarı programda belirlenen uygun harcamalar kapsamında bütçe sınırları dikkate alınarak her bir YEG için yıllık olarak belirlenmektedir.

<b>YEREL KALKINMA STRATEJİSİNİN (YKS) BÜTÇE TAHSİSLERİ (Yerel Eylem Grubu (YEG) kategorisine göre)</b>	
<b>YEG'lere ilk yıl için tahsis edilecek toplam tutar:</b>	120.000 €
<b>Sonraki yıllar için tahsis edilecek maksimum toplam yıllık tutar:</b>	
• Küçük YEG'ler için	100.000 €
• Orta büyüklükteki YEG'ler için	120.000 €
• Büyük YEG'ler için	140.000 €
<b>Bunlardan:</b>	
<b>Tüm YEG'ler için ilk yıl yinelenen harcamalar için maksimum yıllık tutar:</b>	35.000 €
• Küçük YEG'ler için yinelenen harcamalar için ayrılan maksimum yıllık tutar:	35.000 €
• Orta ölçekli YEG'ler için yinelenen harcamalar ayrılan maksimum yıllık tutar:	40.000 €
• Büyük YEG'ler için yinelenen harcamalar için ayrılan maksimum yıllık tutar:	45.000 €
<b>Tüm YEG'ler için duran varlıklar alınmasına ayrılan maksimum miktar:</b>	22.000 €

**TEDBİR ADI: LEADER YAKLAŞIMI YEREL KALKINMA STRATEJİLERİNİN UYGULANMASI TEDBİRİ**  
**(202)**

<b>YEREL EYLEM GRUPLARI BÜTÇE TAHSİSİ İÇİN ÜÇ FARKLI KATEGORİYE AYRILMIŞTIR:</b>	<b>YEREL EYLEM GRUBU KATEGORİSİ</b>	<b>KRİTER</b>
	<b>KÜÇÜK YEG</b>	Nüfusu 30.000 kişiden az olan ve bir ilçeden oluşan
	<b>ORTA YEG</b>	Nüfusu 30.000 kişi veya fazla olan bir ilçeden oluşan ya da
		Nüfusu 30.000 kişiden az olan ve iki/üç ilçeden oluşan
	<b>BÜYÜK YEG</b>	Nüfusu 30.000 kişi veya fazla olan ve iki/üç ilçeden oluşan ya da
Üçten fazla ilçeden oluşan		

LEADER tedbiri, IPARD Programı uygulama illerinde gerçekleştirilecektir. Uygulama alanları kademeli olarak uygulamaya açılacaktır. Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS), ilk etapta aşağıdaki illerden birinde uygulanacaktır.

❖ **Amasya, Diyarbakır, Ordu, Ankara, Erzurum , Samsun, Çanakkale, Kastamonu, Çorum, Denizli, Manisa, Şanlıurfa**



## DÜŞÜK FAIZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>SÜTÇÜ VE KOMBİNE SIĞIR YETİŞTİRİCİLİĞİ</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>25.000.000</b>
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Jeotermal/ yenilenebilir/ atık enerji kullanımı	10	10	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİ</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>10.000.000</b>
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>BÜYÜKBAŞ HAYVAN BESİCİLİĞİ</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>10.000.000</b>
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>90</b>	<b>100</b>	

## DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>15.000.000</b>
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	10	10	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>ARICILIK</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>2.500.000</b>
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>70</b>	<b>80</b>	
<b>KANATLI SEKTÖRÜ</b>	<b>25</b>	<b>50</b>	<b>5.000.000</b>
Atıl işletme alımı	10	-	
Sözleşmeli üretim	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>55</b>	<b>80</b>	
<b>KANATLI SEKTÖRÜ DAMIZLIK YETİŞTİRİCİLİĞİ</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>10.000.000</b>

## DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>10.000.000</b>
Su ürünleri yetiştirme	10	10	
Genç çiftçi/ girişimci ( $\leq 40$ yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>80</b>	<b>80</b>	
<b>GELENEKSEL (YAYGIN) HAYVANSAL ÜRETİM</b>			<b>1.500.000</b>
<b>100.000 TL' ye kadar olan krediler (100.000 TL dahil)</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>100.000 TL'nin üzerindeki krediler</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	
Atıl işletme alımı	<b>10</b>	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/ kullanımı	<b>10</b>	<b>10</b>	
Kendi yemini üretme/ mera kullanımı	-	<b>10</b>	
Sözleşmeli üretim	-	<b>10</b>	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	<b>10</b>	
Genç çiftçi/ girişimci ( $\leq 40$ yaş)	<b>10</b>	<b>10</b>	
Kadın çiftçi/ girişimci	<b>10</b>	<b>10</b>	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>90</b>	<b>100</b>	

## DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>KONTROLLÜ ÖRTÜALTI TARIMI</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>25.000.000</b>
Jeotermal/ yenilenebilir/ atık enerji kullanımı	20	20	
Yurtiçi sertifikalı tohum/ fide/ fidan kullanımı	20	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>YEM BİTKİSİ ÜRETİMİ</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>5.000.000</b>
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	-	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>95</b>	<b>100</b>	
<b>YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM, FİDE, FİDAN ÜRETİMİ</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>20.000.000</b>
<b>SÜS BİTKİSİ ÜRETİMİ</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>10.000.000</b>
<b>STRATEJİK BİTKİSEL ÜRETİM</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>10.000.000</b>
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	

## DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİ VE BAĞCILIK</b>	<b>75</b>	<b>75</b>	<b>10.000.000</b>
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>GELENEKSEL (YAYGIN) BİTKİSEL ÜRETİM</b>			<b>2.500.000</b>
<b>50.000 TL' ye kadar olan krediler (50.000 TL dahil)</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	
<b>50.000 TL'nin üzerindeki krediler</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurtiçi sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/ iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/ girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/ girişimci	10	10	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>90</b>	<b>100</b>	

## DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİLERİ

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
<b>TARIM MAKİNELERİ (Traktör ayırık)</b>	<b>50</b>	-	<b>2.500.000</b>
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>75</b>	-	
<b>TRAKTÖR</b>	25	-	<b>500.000</b>
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>50</b>	-	
<b>MODERN BASINÇLI SULAMA SİSTEMİ YATIRIMI</b>	<b>75</b>	-	<b>5.000.000</b>
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	-	
<b>TARIM MAKİNELERİ PARKI</b>	<b>75</b>	-	<b>5.000.000</b>
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	<b>100</b>	-	
<b>ARAZİ ALIMI (BİRLEŞTİRME)</b>	<b>25</b>	-	<b>2.500.000</b>
<b>LİSANSLI DEPOCULUK YATIRIMLARI</b>	<b>50</b>	-	<b>50.000.000</b>
<b>ELÜS KARŞILIĞI KREDİ</b>	-	<b>100</b>	<b>5.000.000</b>
<b>SOĞUK HAVA DEPOSU YATIRIMLARI</b>	<b>50</b>	-	<b>10.000.000</b>
<b>TARIMSAL ÜRÜNLERİN İŞLENMESİ</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>10.000.000</b>
<b>SÖZLEŞMELEİ ÜRETİM (üretim yaptıran gerçek/ tüzel kişi)</b>	-	<b>50</b>	<b>50.000.000</b>
Yurtiçi sertifikalı tohum/ fide/ fidan kullanımı	-	<b>20</b>	
Stratejik bitkisel ürün	-	<b>10</b>	
<b>Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı</b>	-	<b>80</b>	
<b>ÖZEL ORMANCILIK</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>10.000.000</b>

## ORKÖY DESTEKLERİ

UYGULAYICI KURUM: TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI, Orman Genel Müdürlüğü, ORKÖY

<b>ORKÖY DESTEKLERİNİN AMACI</b>	Ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesi hedeflerine ulaşmak için, orman köylüsünün sosyo ekonomik yönden kalkınmalarını desteklemek amacıyla kredi-hibe desteğinde bulunmak suretiyle, ormanlar üzerindeki olumsuz baskıyı azaltmak ve ormanların sürdürülebilir olmasına katkı sağlamaktır.
<b>KİMLER BAŞVURABİLİR</b>	<p>ORKÖY kredisinden yararlanabilmek için, köy/mahallelerinin ilgili yönetmelikte belirtilen şartları taşıması gerekmektedir. Köy/yada mahallenin ormanla ilişkisini buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerinden öğrenebilirler. Orman köyü tanımı Yönetmelikte;</p> <p><b>Orman köyü:</b> Mülki sınırları içerisinde Devlet ormanı olan köyler ile daha önce orman köyü iken 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunla mahalleye dönüşen yerleri,” şeklindedir. Orman köylüleri ORKÖY desteklerinden yararlanabilir. Bu desteklerden yararlanmak için buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerine başvurabilirler. Orman köylüsü tanımı ise Yönetmelikte;</p> <p><b>Orman köylüsü:</b> Orman köyü/mahallesinde kredi ve hibe tespit tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle ikamet etmekte olan halkı, şeklindedir.</p>

Orman Genel Müdürlüğü orman köylülerini desteklemek amacıyla iki türlü kredi desteği vermektedir.

## **A) FERDİ KREDİ DESTEĞİ;**

Ferdİ krediler, sosyal ve ekonomik maksatlı olarak ikiye ayrılır. Ferdİ projelere belirlenecek oranlarda her yıl hibe desteği verilmektedir. Hibe oranı % 20'dir.

### **1-Sosyal Maksatlı Desteklemeler;**

Orman köylümüzün hayat kalitesini yükseltmek, odunun yakacak olarak kullanımını azaltmak aynı zamanda ormanların korunmasının sağlanması için uygulanan kredi türüdür. Bu krediler faizsiz olup, vade süreleri proje türlerine göre 3- 7 yıl arasında değişmektedir.

**Sosyal Maksatlı Proje Örnekleri:** Dam örtülüğü malzemeleri, kat kalorifer sistemi, güneş enerjisi ile su ısıtma sistemleri, dış cephe mantolama v.b. projeler.

### **2- Ekonomik Maksatlı Desteklemeler;**

Orman köylümüze yönelik istihdam sağlayan ve gelir getirici olarak uygulanan kredi türüdür.

Ekonomik maksatlı kredilerden, hayvancılık ve fenni arıcılık kredileri faizsiz, diğer krediler ise faizlidir ve Ziraat Bankasının tarımsal kredilere uyguladığı faizin yedide biri (1/7) oranında yıllık faizle kredi verilir. Yıllık faiz oranı % 1,2857 ' dir. Vade süreleri proje türlerine göre 3- 7 yıl arasında değişmektedir

**Ekonomik Maksatlı Proje Örnekleri:** Hayvancılık (süt sığırcılığı, besi sığırcılığı, süt koyuncululuğu, besi koyuncululuğu vb.), fenni arıcılık, kültür mantarcılığı, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği, tomruk çekme vinci (tambur), motorlu testere, traktör, ev hanımları için mikro kredi, seracılık, bağcılık ve meyvecilik vb. projeler.

## **B) KOOPERATİF KREDİ DESTEĞİ;**

Orman köyünde bulunan tarımsal kalkınma kooperatifleri proje bazında desteklenmektedir. Kooperatif kredileri faizlidir, Ziraat Bankasının tarımsal kredilere uyguladığı faizin yedide biri (1/7) oranında yıllık faizle kredi verilir. Yıllık faiz oranı % 1,2857 dir Vade süreleri proje türlerine göre 3- 8 yıl arasında değişmektedir. Ayrıca projelere, her yıl Genel Müdürlükçe belirlenecek oranlarda hibe desteği verilmektedir.

**NOT:** Uygulamalar, 13/06/2012 tarihli ve 28322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik" ve bu yönetmelikte muhtelif zamanlarda yapılmış değişiklik ile yürütülmektedir.



# YATIRIM TEŞVİKLERİ

**UYGULAYICI KURUM:** SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

## GENEL AÇIKLAMALAR

### İlgili Mevzuat

15/6/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar

17/10/2016 tarihli ve 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar

02/01/2018 tarihli ve 2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar

Yukarıda belirtilen Kararların uygulanmasına ilişkin Tebliğler

### Sabit yatırım tutarı ve asgari kapasite

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1 inci ve 2 nci bölgelerde **birmilyon Türk Lirası**, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise **beşyüzbin Türk Lirası** olması gerekir. Ayrıca, yatırımların asgari kapasite, sabit yatırım tutarı ve diğer şartları sağlaması da gerekir.
- Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü bölgelerde asgari beşyüzbin Türk Lirası, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise asgari üçyüzbin Türk Lirası olması gerekir.
- Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının **yüzde ellisini** aşamaz.

### Müracaat

Teşvik belgesi müracaatları, tebliğle belirlenecek bilgi ve belgelerle Bakanlığa yapılır. Ancak, genel ve bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında yer alan ve sabit yatırım tutarı onmilyon Türk Lirasını aşmayan, tebliğle belirlenecek yatırımlar için yatırımcının tercihine bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki yerel birimlere de müracaat edilebilir.

### Teşvik belgesi

Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için, projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

### Diğer desteklerden yararlanma

Bu kapsamdaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanan yatırımlar, bu Karar kapsamında faiz veya kar payı desteği dışındaki diğer destek unsurlarından yararlandırılabilirler.”

### Tarım sektörüne ilişkin değerlendirme

Tarım Sektörüne yönelik yatırımlar, “Genel Teşvik Sistemi”, “Bölgesel Teşvikler”den ve “Stratejik Yatırımlar Teşvikleri”nden ve “Proje Bazlı Teşvik Sistemi”nden yararlanabilir.

## GENEL TEŞVİK SİSTEMİ

- ❖ Bölge ayrımı yapılmaksızın, belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartı ile diğer Tebliğ şartlarını sağlayan Tarımsal yatırımlar, Genel Teşvik Sistemi kapsamında;
  - ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
  - ✓ KDV İstinası ve
  - ✓ Gelir Vergisi Stopajı Desteği (6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için)'nden faydalanılabilir.
- ❖ Ayrıca, Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilecek olan yatırımlar için talep edilmesi halinde Genel Teşvik Uygulamaları çerçevesinde belge düzenlenebilir.

### • Genel teşvik sistemi kapsamında teşvik edilemeyecek yatırımlar:

- Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), mısır nişastası ve nişasta bazlı şeker (nişasta sütünden, münhasıran kristal fruktoz üretimine yönelik yatırımlar hariç).
- Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
- Küp şeker.
- 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
- Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
- Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
- 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.

### • Teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konuları:

- Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
- Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
- Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari 150 büyükbaş/dönem,
- Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
- Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dahil) 1.000 küçükbaş dönem şartı aranır.

## BÖLGESEL TEŞVİKLER

### ERZURUM ilinde Bölgesel Teşvikler Kapsamında Desteklenen Tarımsal Sektörler

BÖLGESEL TEŞVİKLERDEN YARARLANACAK SEKTÖRLER	ASGARİ YATIRIM TUTARLARI VEYA KAPASİTELERİ
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)*	500 Bin TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı**	1 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	500 Bin TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
Lisanslı depoculuk	1 Milyon TL
Seracılık	10 Dekar

\*Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, damızlık küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır (damızlık kanatlı entegre yatırımlarında kapasite şartı aranmaz).

\*\*Gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından 6 ncı bölge hariç olmak üzere, gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından "şehriye, kuskus, yufka, kadayıf, ekmek (donuk ekmek ve ekmek hamuru hariç), pirinç, rakı, bira, linter pamuğu, çay, fındık kırma/kavurma, hazır çorba ve et suları ve müstahzarları üretimleri ile tahıl ve baklagil tasnif ve ambalajlanması" yatırımları bölgesel desteklerden yararlanamaz.

## ERZURUM ilinde Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	
GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
KDV İSTİSNASI	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
<b>VERGİ İNDİRİMİ</b>	
Yatırıma Katkı Oranı (%)	40
Vergi İndirim Oranı (%)	80
<b>SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ</b>	
Desteğin Uygulama Süresi	7 yıl
Desteğinin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	35
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR
<b>FAİZ DESTEĞİ</b>	
TL Kredisi	5 puan
Döviz Endeksli Kredi/Döviz Kredisi	2 puan

## BÖLGESEL TEŞVİK KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

**Gümrük Vergisi Muafiyeti:** Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

**KDV İstisnası ve iadesi:** Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır. Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki stratejik yatırımlar kapsamında yapılacak bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlandırılabilir.

**Vergi İndirimi:** gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşınca kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

**Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği:** Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

**Yatırım Yeri Tahsisi:** Teşvik belgesi düzenlenmiş stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsis edilebilir.

**Faiz veya Kar Payı Desteği:** Talep edilmesi halinde, bölgesel teşvik uygulamaları ve stratejik yatırımlar ile AR-GE ve çevre yatırımları kapsamında desteklerden yararlanacak yatırımlar için bankalardan kullanılacak en az bir yıl vadeli yatırım kredilerinin teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar olan kısmı için ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı ilgili Bakanlıkça karşılanabilir.

### **BİR ALT BÖLGE DESTEĞİNDEN FAYDALANMA**

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıdaki şartlarından en az birini sağlaması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilir.

#### **Sağlanması gerekli şartlar**

- ✓ Yatırımın organize sanayi bölgesinde gerçekleştirilmesi veya endüstri bölgesinde (imalat sanayine yönelik yatırımlar) gerçekleştirilmesi.
- ✓ Yatırımın aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösteren alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

## STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlamaları gerekmektedir.

- ✓ Asgari sabit yatırım tutarının 50 Milyon TL'nin üzerinde olması,
- ✓ Yatırım konusu ürünle ilgili yurt içi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,
- ✓ Yatırımla sağlanan katma değerinin asgari %40 olması
- ✓ Üretilecek ürünle ilgili toplam ithalat değerinin son 1 yıl itibarıyla 50 Milyon ABD Doları'nın üzerinde olması olması.

Ayrıca, asgari sabit yatırım tutarı üç milyar Türk Lirasının üzerinde olan öncelikli yatırımlar stratejik yatırım olarak kabul edilir. Ancak, bu yatırımlar için sağlanacak faiz desteği tutarı yedi yüz bin Türk Lirasını geçemez. Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri özet olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

## STRATEJİK YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

DESTEK UNSURLARI		DESTEK ORAN ve SÜRELERİ
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR
KDV İstisnası		VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl (6. Bölgede 10 yıl)
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan
	Döviz/ Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)
KDV İadesi		VAR (Sadece 500 milyon TL ve üzeri yatırımlar için)

## PROJE BAZLI TEŞVİK SİSTEMİ

### İlgili Mevzuat

2016/9495 Sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar

Sistemin amacı; Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayabilecek, arz güvenliğini sağlayabilecek, dışa bağımlılığı azaltabilecek, teknolojik dönüşümü gerçekleştirecek, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve katma değeri yüksek **500 Milyon TL üzerindeki** yatırım projelerinin proje bazlı olarak özel destek mekanizmaları ile desteklenmesidir.

### **Talep toplama**

**Çağrı Usulü:** Stratejik hedefler çerçevesinde belirlenecek yatırım konuları için çağrı usulü ile yatırım projeleri toplanabilir

**Davet Usulü:** Konusunda yetkin firmalar, belirli bir yatırım için projelerini sunmak üzere davet edilebilir.



## PROJE BAZLI TEŖVİK SİSTEMİ DESTEKLERİ

### Vergisel Destekler:

- Gümrük Vergisi Muafiyeti,
- KDV İstisnası,
- Bina inŖaat harcamaları için KDV İadesi,
- Yatırım tutarının 2 katına kadar Kurumlar Vergisi İndirimi veya 10 yıla kadar Kurumlar Vergisi İstisnası

### İstihdam Destekleri

- 10 yıla kadar Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği,
- 5 yılı geçmemek üzere aylık brüt asgari ücretin 20 katına kadar Nitelikli Personel Desteği,
- 10 yıl süreyle Gelir Vergisi Stopajı Desteği,

### Finansman Destekleri

- Enerji tüketim harcamalarının % 50'sine kadar en fazla 10 yıl süreyle Enerji Desteği,
- Yatırımın finansmanında kullanılan yatırım kredisi için 10 yıla kadar Faiz veya Kâr Payı Desteği,
- Hibe Desteği
- Yatırım tutarının %49'unu geçmemek üzere ve edinilen payların 10 yıl içerisinde halka arz veya yatırımcıya satışı şartıyla Sermaye Katkısı,

### Yatırım Yeri İle İlgili Destekler

- 49 yıl süreyle bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi ve yatırımın tamamlanmasını müteakip öngörülen istihdamın 5 yıl sağlanması şartıyla söz konusu taşınmazın bedelsiz olarak yatırımcıya devredilmesi,
- Projenin gerektirdiği durumlarda Altyapı Desteği,

### Diğer Destekler

- Belirli süre ve miktarda Kamu Alım Garantisi,
- İzin, Ruhsat, Tahsis, Lisans ve Tescillerde kolaylık sağlanması.

## KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

### UYGULAYICI KURUM: KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI

Kalkınma Ajansları, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulunun kararlaştırdığı ve Kalkınma Bakanlığının onayladığı Çalışma Programı ve Bütçe doğrultusunda hazırlanan ve finanse edilen Mali Destek Programları kapsamında tarım sektörüne de destek sunabilmektedirler.

**Bu programlar kapsamında, destek için öncelikli alanlar, örnek proje konuları ve başvuru koşulları Ajansların web-sitelerinde ilan edilmekte ve Başvuru rehberlerinde ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.**

Kalkınma Ajansları, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtmek kaydıyla;

- Yerel idarelere,
- Üniversitelere,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına,
- Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına,
- Sivil toplum kuruluşlarına,
- Kâr amacı güden işletmelere,
- Kooperatif ve birliklere,
- Gerçek ve tüzel kişilere, proje veya faaliyetleri için “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet destekleme Yönetmeliği’nde belirtilen usul ve esaslar dâhilinde “*mali ve teknik*” olmak üzere iki konuda destek sağlanmaktadır.

### Mali Destek Türleri:

#### Doğrudan Finansman Desteği

Doğrudan finansman desteği, ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir. Bu destek 3 şekilde sağlanır; “Güdümlü Proje Desteği”, “Doğrudan Faaliyet Desteği” ve “Proje Teklif Çağrısı”

#### Faiz Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

#### Faizsiz Kredi Desteği

Faizsiz kredi desteği, ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde ajansa faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesini öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteğinde, yararlanıcıya sözleşme tarihinden itibaren en az üç ay geri ödemesiz dönem tanınır ve geri ödeme işlemleri, sözleşme tarihinden itibaren en fazla dört yıl içinde tamamlanır.

## CAZİBE MERKEZLERİ PROGRAMI

**UYGULAYICI KURUM:** SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

<b>DESTEK KAPSAMI</b>	Görece az gelişmiş 23 ilde yatırım ortamını canlandırarak istihdam, üretim ve ihracatın artırılması ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıkların azaltılmasına yönelik yatırımların desteklenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir. Destek söz konusu illerde; özel sektör tarafından gerçekleştirilecek <b>imalat sanayi yatırımları</b> (US-97 Kodu:15-37) ile çağrı merkezi ve veri merkezi yatırım projeleri içindir. Söz konusu destek ile ilgili yayımlanan karar kapsamında 31/12/2020 tarihine kadar yapılacak olan teşvik belgesi müracaatları değerlendirilir.
<b>KİMLER BAŞVURABİLİR</b>	Gerçek ve Tüzel kişiler
<b>UYGULAMA İLLERİ</b>	Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van

### SABİT YATIRIM TUTARI ve ASGARİ KAPASİTE

<b>Yatırım Bölgesi</b>	<b>Asgari Yatırım Tutarı</b>
<b>Tunceli, Bayburt, Ardahan, Gümüşhane, Iğdır, Erzincan</b>	<b>2 Milyon Türk Lirası</b>
<b>Hakkari, Bingöl, Kars, Siirt, Bitlis, Muş, Şırnak</b>	<b>4 Milyon Türk Lirası</b>
<b>Ağrı, Batman, Elazığ, Adıyaman, Erzurum, Malatya, Mardin, Van, Diyarbakır, Şanlıurfa</b>	<b>5 Milyon Türk Lirası</b>

Cazibe Merkezleri Programı kapsamındaki destek unsurlarından yararlanabilmek için çağrı merkezi yatırımlarının asgari 200 Kişilik istihdam sağlaması, ANTI/TIA-942 veya Uptime Institute Tier-3 veya üstü seviyede olan veri merkezi yatırımlarının ise asgari 5.000 m<sup>2</sup> beyaz alan ihtiva etmesi gerekmektedir.

## DESTEK ORAN ve SÜRELERİ

DESTEK UNSURLARI		DESTEK ORAN VE SÜRELERİ	
Gümrük Vergisi Muafiyeti		var	
KDV İstisnası		var	
Vergi İndirimi (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	90	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		10 yıl	
Yatırım Yeri Tahsisi		var	
Faiz Desteği	İç Kredi	7 Puan	Azami 1.800.000 TL
	Döviz/ Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan	
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl	
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl	
KDV İadesi		İmalat Sanayi Yatırımları kapsamında 2017 ve 2018 yılları içerisinde gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları esnasında yüklenilen KDV için.	
Enerji Desteği		%30; azmi 3 yıl, yatırım tutarının %25'i, 10 milyon TL	

### MÜRACAT VE DEĞERLENDİRME

Cazibe Merkezi Programı desteklerinden yararlanmak için, tebliğle belirlenmiş olan bilgi ve belgelerle Bakanlığa müracaat edilir. Yayınlanan karar kapsamında 31/12/2020 tarihine kadar yapılacak olan teşvik belgesi müracaatları değerlendirilir.

## KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

### Desteklenen Sektörler

1. Madencilik ve taş ocakçılığı
2. İmalat
3. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
4. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
5. İnşaat
6. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
7. Ulaştırma ve depolama
8. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
9. Bilgi ve iletişim
10. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
11. Finans ve Sigorta Faaliyetleri
12. İdari ve destek hizmet faaliyetleri
13. Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor
14. Diğer hizmet faaliyetleri

### Destek Programları

1. Girişimcilik Destekleri
2. AR-GE, Teknolojik üretim ve Yerleştirme Destekleri
3. İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma Destekleri
4. KOBİ finansman destekleri
5. Laboratuvar Hizmetleri
6. İŞGEM/TEKMER Programı

### Kosgeb Hizmet ve Destekleri Veri Tabanına Kayıt

Bir işletmenin KOSGEB Desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle veri tabanına kayıt olması gerekmektedir. Veri tabanına kayıt işlemleri için <http://www.kosgeb.gov.tr> adresinden “E-KOBİ” tıklanıp KOSGEB’ e ilk kayıt linkini seçip işletmeye ait bilgiler girilir kaydedilip sonraki sayfada KOBİ Bilgi Beyannamesi doldurulur.

<b>Havza Adı</b>	<b>Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler</b>
<b>Erzurum-Aşkale</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf
<b>Erzurum-Aziziye(İlca)</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Çat</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri
<b>Erzurum-Hınıs</b>	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Yulaf
<b>Erzurum-Horasan</b>	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-İspir</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri
<b>Erzurum-Karaçoban</b>	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Patates
<b>Erzurum-Karayazı</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri
<b>Erzurum-Köprüköy</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Narman</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Oltu</b>	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Patates

<b>Erzurum-Olur</b>	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Patates
<b>Erzurum-Palandöken</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Pasinler</b>	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Tritikale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Pazaryolu</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Şenkaya</b>	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
<b>Erzurum-Tekman</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri
<b>Erzurum-Tortum</b>	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Patates
<b>Erzurum-Uzundere</b>	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Patates
<b>Erzurum-Yakutiye</b>	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates

## İLETİŞİM BİLGİLERİ

### **Tarım ve Orman Bakanlığı - Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT)**

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı No:161 15.Kat Lodumlu / ANKARA

Tel: 0 (312) 258 8517-20

Faks: 0 (312) 258 85 16

Web: [www.taryat.gov.tr](http://www.taryat.gov.tr)

E-posta: [taryat@tarimorman.gov.tr](mailto:taryat@tarimorman.gov.tr)

### **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü**

Adres: Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.km) 2151.

Cadde NO:154/A Çankaya/ANKARA

Tel: 0 (312) 444 61 00

Web: [www.sanayi.gov.tr](http://www.sanayi.gov.tr)

E-posta: [info@sanayi.gov.tr](mailto:info@sanayi.gov.tr)

### **Tarım ve Orman Bakanlığı – Erzurum İl Müdürlüğü**

Adres: Atalar Mahallesi, Ömer Nasuhi Bilmen Caddesi No:11 PK:25100 Yakutiye / ERZURUM

Tel: 0 (442) 235 22 71 –72-73

Faks: 0 (442) 235 10 54

Web : [www.erkurum.tarimorman.gov.tr](http://www.erkurum.tarimorman.gov.tr)

E-posta: [erkurum@tarimorman.gov.tr](mailto:erkurum@tarimorman.gov.tr)



## **Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu – Erzurum İl Koordinatörlüğü**

Adres: Vani Efendi Mah. Haşıl efendi Cad. Elit İş Merkezi No: 10 Kat:2-3-4 Yakutiye-ERZURUM

Tel: 0 (442) 235 15 83-84

Faks: 0 (442) 235 15 85

## **Erzurum Valiliği**

Adres: Erzurum Valiliği Yönetim Cad. 25100 / ERZURUM

Tel: 0 (442) 235 70 81 - 82

Faks: 0 (442) 233 45 59

Web : [www.erkzurum.gov.tr](http://www.erkzurum.gov.tr)

E-posta: [erkzurum@icisleri.gov.tr](mailto:erkzurum@icisleri.gov.tr)

## **Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA)**

Adres: Cumhuriyet Caddesi No:3 Yakutiye/ERZURUM

Tel: 0 (442) 235 61 11

Faks: 0 (442) 235 61 14

Web: <http://www.kudaka.org.tr/>

E-posta: [info@kudaka.org.tr](mailto:info@kudaka.org.tr)

## **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)**

Adres: Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altmışevler / MAMAK / ANKARA

Tel: 0 (312) 595 28 00

Faks: 0 (312) 368 07 15

**Tarım ve Orman Bakanlığı**  
**Strateji Geliştirme Başkanlığı**  
**Proje ve Yatırım Yönetimi Daire Başkanlığı**  
***TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ***



Mayıs 2020